

Lezing: Mattheus 2: 1-12

Lieve mensen,

Zaterdagmiddag reed ik door Harlingen. Het was al donker, vroeg donker. De winkels stonden op het punt van sluiten. Toch was het een enorme drukte op straat. Ineens zag ik dat de mensen die er liepen zich hadden versierd met lichtjes. 'Apart volkje, die Harlingers', dacht ik. Toen ik bij een supermarkt kwam, vroeg ik aan iemand wat die mensen met die lichtjes deden. Ze wist het niet. 'Vraag maar aan iemand van de oliebollenkraam.' Dat deed ik. 'Het is een lichtjestocht door de stad.' 'O, dat is ook leuk om volgend jaar in Franeker te doen,' zei ik. 'Dat hebben ze daar niet.' 'Natuurlijk niet,' zei de vrouw. 'Ze hebben daar ook niet zulke lekkere oliebollen als hier. Moet u er ook een paar?' 'Vóór Oud en Nieuw eet ik geen oliebollen mevrouw. Dank u wel...'

Thuis zocht ik op wat die lichtjestocht nou precies was. Google weet alles, dus ook wat er in Harlingen gebeurt: 'Voor de derde keer organiseert Oud Harlingen zaterdag een feestelijke Lichtjestocht. Jong en oud zijn welkom bij de Poffertjeskraam op het Havenplein, waar vanaf 17.00 uur gestart kan worden. 3 km door de stad en het havengebied.'

Heel veel Harlingers deden mee, had ik gezien. Ineens bedacht ik: "Het is 21 december, de kortste dag en de langste nacht." **lets ontroerde me erin.** Hoe diep zit in mensen het verlangen om de dag van de zonnewende te vieren, Midwinter, wanneer de nachten weer korten en de dagen lengen. Het kerstfeest sluit bij die diepe behoefte aan. Het verbindt het groeien van het daglicht aan de geboorte van Christus als Gods licht voor de wereld. En ieder jaar weer komen op deze nacht mensen massaal, laat op de avond als je het al bijna nacht kunt noemen, naar een kerk ergens in de wereld, om de geboorte van dit licht te vieren.

Vannacht vieren wij de geboorte van het Christuskind. We verbinden die geboorte met ons leven en onze tijd. Een tijd waarvan de Belgische psychiater Damiaan Denys zegt, dat ze pre-apocalyptisch is, een eindtijd, een keertijd zou ik zeggen. Een tijd die zijn langste tijd heeft gehad, die al bezig is te kantelen naar een andere tijd. **Ik bevroed dat veel mensen dat net als ik ook voelen.** Wereldwijde onrust heerst in

steden, bij boeren, bij burgers, bij klimaatkinderen en bij politici. En midden in dit tijdsgewricht vieren we de geboorte van het Christuskind.

Die geboorte van het kindeke uit den hoge vindt plaats *in de dagen van koning Herodus*. In die dagen gebeurt er ver weg iets bijzonders, namelijk bij magiërs, wijzen uit het oosten, uit Perzië: hun bewustzijn breekt open. Ze tuurden tot dan toe alleen maar naar sterren, en ineens verschuift hun focus... als in een droom. Ze hebben - zo staat er - een ster in het oosten gezien. Die ster is van een andere orde. Dat is een ster uit een boek en niet aan het firmament. Bij het ontdekken van die ster laten *de magoi* alle eerdere sterren waaraan zij zich vergaapten als bakstenen vallen en trekken op naar Jeruzalem. Naar de stad Jeruzalem? Nee, naar meer. Jeruzalem symboliseert vrede, innerlijke en uiterlijke, in het klein en groot, het vredig naast elkaar bestaan van wolf en lam, van duif en draak. Dat die vrede vaak ver te zoeken is, weten wij, net als de wijzen. Terwijl ze de ster volgen, hoort ook koning Herodus het gerucht. Van het nieuws van de geboorte van de koning der Joden raakt hij in de war. Met die verwarring maakt hij ironisch genoeg zijn naam waar. Want Herodus betekent 'hij die verwart en onrustig is', die 'panikeert', zoals de Belgen zeggen. Hij staat voor dat deel in ons, dat ten koste van de anderen controle wil houden. Daar moet alles voor wijken. Herodes beeft van binnen en is er niet gerust op. Hij belt dan niet met een andere regering om de verkiezingen naar zijn hand te zetten, er dreigt geen impeachment, maar hij nodigt de magiërs uit. Hij wil controle. Zo is de mens, zeker de mens met macht.

De wijzen doorzien dit en na de tussenstop bij Herodes volgen ze opnieuw de ster. Zijn onrust laten ze bij hem. Zij zijn zich bewust geworden van een diepere levenszin. *Dat vind ik zo mooi aan die wijzen, dat ze trouw blijven aan iets dat hen diep van binnen raakt en in beweging brengt. Ze durven te luisteren naar een innerlijke stem.* Vind ik een hele kunst, maar onontbeerlijk: vanuit je eigen innerlijk centrum in het leven staan.

De wijzen laten zich niet misleiden door de Herodus van hun dagen. En ze nodigen ons uit om hetzelfde te doen. Om ons niet van binnen te laten opjagen door onruststokers of door anderen die ons ongemerkt meer in dienst nemen dan goed

voor ons is. Om ons niet te laten knechten door de digitale, financiële of populistische krachten van onze tijd.

Koning der Joden. Bij Joods denken we aan veel, aan die gele ster, en sinds deze week misschien ook even aan de woordvoerder van strijdlustige boeren die het lot van de Joden en de boeren op één hoop gooide... De Jood is in de eerste plaats een volk, het is Bijbels gezien ook een woord dat een werkelijkheid, een weten, een geboortegeheim bewaart dat voor ons allemaal geldt. Jood komt van de naam Jehoeda en dat betekent 'hij die kan danken' of 'de mens die weet wat dankbaarheid schenkt'. De Jood is de dankbare.

Danken vormt de wortel van de koning door wie de magiërs uit het Oosten geraakt zijn en voor wie ze in beweging komen. De koning van dankbaar leven is geboren. Wat is het geheim van die dankbaarheid? De kerkvaders noemden dankzeggen de hoogste vorm van bidden. Dat je in alles wat je in je leven meemaakt, aan geluk, aan angst of vreugde, aan pijn, aan gemis, aan breuken en barsten, op de toonhoogte van de dankbaarheid komt. Dat is nogal wat. Dat is menselijk gesproken teveel gevraagd, voor alles wat je meemaakt dankbaar zijn. **Ik ervaar dat zelf als een hele kunst.** Maar **als het je lukt om dankbaar te zijn**, smelt je onrust, krijg je een geneeskrachtige kalmte over je, wordt lijden dragelijk, verzacht wrok, kijk je met andere ogen naar elkaar en naar jezelf. Dankbaarheid is de tweelingzus van vrede.

Tot slot. Er zong de afgelopen dagen nog een vraag in me rond, die iemand uit onze gemeente mij voor de voeten wierp. Dat was deze: 'Wat voor spannends of onverwachts zit er onder het platgelezen kerstverhaal, dominee?' Wat heb ik daaraan?' 'Wat doet die geboorte van toen er nu nog toe?

De Duitse mysticus-arts Silesius uit de 17^e eeuw worstelde met diezelfde vraag en beantwoordde hem zo: 'Christus kan duizendmaal in Bethlehem geboren worden, maar als hij niet in jou geboren wordt, blijf je voor eeuwig verloren.' Dat klinkt nogal kras. Maar het gaat hier om een diepste soort van geboorte die een mens kan overkomen. Zomaar, ineens. Zoals er ineens een engel aan je verschijnt. Het gaat hier om een geboorte van God in het diepst van ons hart. Ergens diep in ons binnenste ligt een kleine ruimte waar het lawaai van de wereld niet doordringt, en in die ruimte **staat bij wijze van spreken** een kerststalletje. In het stilste en zuiverste plekje van onze ziel, daar kan het kind van God in ons geboren worden. Biddend en

verstilt ervaren we dit geschenk. Je herkent het aan een gevoel van vrede, met jezelf, met je relaties, met het leven zoals het zich ontvouwt. 'Vreest niet,' zegt de engel, 'want vannacht is het wonder geboren, ook in jou. Zoek het op, beweeg ernaar toe, volg de ster, geloof het, en bovenal: ontvang het.' Amen